

R O Z S U D O K

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Ivany Izakovičovej, v právnej veci navrhovateľa **V. P. S., s. r. o., K.**, IČO: X., proti odporcovi **JUDr. P. K., advokátovi, so sídlom V.**, správcovi konkurznej podstaty úpadcu P., s. r. o., E. IČO: X., právne zastúpenému JUDr. K. K., advokátom z advokátskej kancelárie K. a partneri, s. r. o., **V. o určenie právneho dôvodu a výšky pohľadávky proti podstate**, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. júla 2009, č. k. 10 Cbi/22/2007-319, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. júla 2009, č. k. 10 Cbi/22/2007-319 **p o t v r d z u j e.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa. O trovách konania nerozhodol z dôvodu, že o nich rozhodne samostatným uznesením.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že predmetom sporu je určenie právneho dôvodu a výšky navrhovateľom uplatnených pohľadávok proti podstate vo výške 6 726 056,40 Sk s prísl. z titulu náhrady škody za nevrátené hnutelné veci (ďalej len "HIM a DHIM"), ktoré navrhovateľ prenechal úpadcovi do užívania na základe zmluvy o podnikateľskom nájme zo dňa 01. 05. 1999 (ďalej len „nájomná zmluva“) a ktoré správca konkurznej podstaty

zahrnul do súpisu konkurznej podstaty a vo výške 1 845 000,-- Sk s prísl. z titulu ušlého nájomného za 50 mesiacov z dôvodu vypovedania nájomnej zmluvy odporcom listom zo dňa 25. 11. 1999.

Za nesporné v tomto konaní súd prvého stupňa považoval nasledovné skutočnosti vyplývajúce z konkurzného spisu sp. zn. 38K 131/96 :

1/ Návrh na vyhlásenie konkurzu podal veriteľ P. Š., a. s., V.Š., dňa 27. 08. 1996, pričom dlžníkovi bol návrh spolu s výzvou na zvolanie dohodovacieho konania doručený dňa 28. 10. 1996. Uznesením zo dňa 11. 09. 1997 bolo podľa ust. § 4 ods. 1 písm. c/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, v znení účinnom ku dňu podania návrhu (ďalej len „ZKV“), skončené dohodovacie konanie a vyhlásený konkurz na majetok dlžníka P., s. r. o., B.. Na odvolanie dlžníka Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie o skončení dohodovania potvrdil a uznesenie o vyhlásení konkurzu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konkurz, vyhlásený uznesením zo dňa 18. 06. 1998, bol na odvolanie dlžníka znovu zrušený a vec bola súdu vrátená na ďalšie konanie. Konkurz na majetok dlžníka bol následne vyhlásený uznesením č. k. 38K 131/96-268 zo dňa 17. 05. 1999, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 23. 09. 1999 a vykonateľným sa stalo dňom jeho vyvesenia na úradnej tabuli súdu. Z uvedeného vyplýva, že konkurzné konanie na majetok dlžníka P., s. r. o., sa riadi ZKV účinným ku dňu podania návrhu na vyhlásenie konkurzu, t. j. ku dňu 27. 08. 1996, s výnimkou tých ustanovení, ktoré boli počas konkurzného konania príslušnými novelami ZKV zmenené a výslovne označené za retroaktívne. Aj keď v prejednávanvej veci bol návrh na začatie konania podaný dňa 27. 08. 1996 a konkurz bol vyhlásený až dňa 17. 05. 1999, a to po opakovanom zrušení uznesenia súdu prvého stupňa Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ide stále o to isté konanie o pôvodnom návrhu veriteľa. Preto pokiaľ ide o zákonné obmedzenia dlžníka pri nakladaní s majetkom, tieto sú upravené v ust. § 4b ods. 1 písm. a/ v spojení s ust. § 70a ZKV.

2/ Uznesením č. k. 38K 131/96-324, právoplatným dňa 26. 10. 1999, bol funkcie správcu konkurznej podstaty zbavený Ing. V. L. a súčasne bol do tejto funkcie ustanovený odporca.

3/ Z obsahu konkurzného spisu vyplýva, že majetok, nároky z ktorého sú predmetom sporu, bol odporcom zapísaný do súpisu konkurznej podstaty s poznámkou o prípadných nárokoch tretej osoby- navrhovateľa; súpis podstaty bol konkurznému súdu doručený dňa

11. 02. 2000 s uvedením dôvodov pre takýto zápis a tiež s výzvou, aby konkurzný súd podľa ust. § 19 ods. 2 ZKV o tejto skutočnosti upovedomil navrhovateľa.

4/ Na základe opatrení konkurzného súdu č. k. 38K 131/96-494 zo dňa 18. 06. 2002 a . k. 38K 131/96-653 zo dňa 06. 05. 2005 bol HIM a DHIM v rozsahu, v akom bol zistený inventarizačnou komisiou, vylúčený zo súpisu konkurznej podstaty.

Súd prvého stupňa zistil, že medzi navrhovateľom a konateľmi spoločnosti P. s. r. o., resp. spoločnosťou P., s. r. o., boli v čase po doručení návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti P., s. r. o. (po 28. 10. 1996) uzavreté viaceré zmluvy napriek tomu, že dlžník o prebiehajúcom konkurznom konaní bez akýchkoľvek pochybností vedel, nakoľko podával proti všetkým rozhodnutiam odvolania.

Zmluvnými stranami zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy zo dňa 05. 06. 1997 boli spoločníci úpadcu P. P., J.P. a M. P. ako budúci predávajúci „obchodného podielu“ spoločnosti P., s. r. o. a navrhovateľ ako budúci kupujúci. Budúci predávajúci sa zaviazali budúcemu kupujúcemu predložiť návrh zmluvy o predaji obchodného podielu do 35 dní od obdržania písomnej výzvy na uzavretie zmluvy. Budúci kupujúci sa zaviazal vystaviť vlastnú zmenku na 48 000 000 Sk, splatnú do 30. 05. 1998. Pre prípad omeškania s plnením zmluvných povinností boli dohodnuté sankcie v maximálnej výške 5 000 000,-- Sk. V článku III. bolo dohodnuté, že v prípade neuzavretia zmluvy o predaji obchodného podielu vzniká budúcemu kupujúcemu nárok na náhradu škody vo výške 20% z obratu budúceho predávajúceho za rok 1997 s tým, že úhradu zmluvnej pokuty, i náhrady škody znášajú zo strany budúceho predávajúceho spoločne a nerozdielne budúci predávajúci a spoločnosť P., s. r. o. Keďže táto zmluva nebola realizovaná, následne dňa 13. 06. 1998 bola medzi tými istými zmluvnými stranami uzavretá takmer identická zmluva o budúcej zmluve, v ktorej bolo navyše v čl. IV dohodnuté, že ak budúci predávajúci neuhradí budúcemu kupujúcemu dohodnutú pokutu a škodu do 15. 10. 1998, budúci predávajúci dáva do zálohu nehnuteľnosť - obchodné centrum spoločnosti P., s. r. o., zapísanú na LV č. X., k. ú. B. IV, na ktorú sa zriaďuje záložné právo.

Z prednesov účastníkov a z dodávateľských faktúr č. 150054, 150053, 150052, 150051, 150050, 150049, 150048, 150047, 150046 a 150045 súd prvého stupňa zistil, že

navrhovateľ ako odberateľ a spoločnosť P., s. r. o. ako dodávateľ uzavreli ústnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod vlastníctva HIM a DHIM, nároky z ktorého sú predmetom tohto sporu, v celkovej hodnote 6 726 056,40 Sk. Ako deň zdaniteľného plnenia (nadobudnutia vlastníctva navrhovateľom) bol označený deň 01. 05. 1999 a ako deň splatnosti bol stanovený deň 07. 06.1999.

Navrhovateľ ako prenajímateľ a spoločnosť P., s. r. o. ako nájomca, uzavreli dňa 01. 05. 1999 nájomnú zmluvu, predmetom ktorej bolo prenechanie HIM a DHIM navrhovateľom na užívanie nájomcovi na dobu od 01. 05. 1999 do 31. 03. 2004. Hodnota prenajatých vecí (vrátane nadmerného opotrebenia, príp. straty) bola stanovená na 7 398 661,- Sk a výška mesačného nájomného bola stanovená v sume 30 000,-- Sk plus 23% DPH k tomu. Nájomná zmluva bola vypovedaná odporcom listom zo dňa 25. 11. 1999, pričom výpovedná lehota uplynula dňa 31. 01. 2000.

Po vykonaní dokazovania súd prvého stupňa dospel k názoru, že zmluvou o uzavretí budúcej zmluvy zo dňa 13. 06. 1998 (ktorej predmet sám o sebe nie je nedovolený, keďže žiadny zákon nezakazuje prevod obchodného podielu po doručení návrhu na konkurz, resp. počas konkurzu) dlžník P., s. r. o. prevzal na seba záväzok za úhradu dohodnutých sankcií a škody pre prípad oneskoreného plnenia, resp. nesplnenia zmluvy, ktorý bol vyčíslený v sume 17 047 600,-- Sk, hoci spoločnosť nebola a ani nemohla byť účastníkom zmluvy o prevode obchodného podielu. Obchodný podiel je v Obchodnom zákonníku definovaný ako miera účasti spoločníka na čistom obchodnom imaní spoločnosti, preto zaviazat' sa na predaj obchodného podielu v budúcnosti mohol iba sám spoločník spoločnosti. Takto prevzatý záväzok či už v čl. III. zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy, alebo v uznesení valného zhromaždenia spoločnosti zo dňa 30. 04. 1999, jednoznačne smeruje k zmenšeniu majetku dlžníka, a preto ide o konanie výslovne zakázané podľa ust. § 4b ods. 1 písm. a/ ZKV, a teda podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka ide o právne úkony absolútne neplatné pre rozpor so zákonom.

Súd prvého stupňa ďalej dospel k názoru, že neplatným právnym úkonom je aj prevod HIM a DHIM z majetku dlžníka do majetku navrhovateľa. Predmetom prevodu bola značná časť majetku, slúžiaceho na realizáciu predmetu činnosti dlžníka, zapísaného v obchodnom registri a nejednalo sa len o jeho bežnú obchodnú činnosť, ktorou bola najmä maloobchodná

činnosť a poskytovanie služieb verejného stravovania. Tento prevod preto predstavoval konanie dlžníka smerujúce k zmenšeniu jeho majetku. Okrem toho navrhovateľ „zaplatil“ za majetok, prevedený na neho tým spôsobom, že započítal svoju pohľadávku, ktorá mu vznikla voči dlžníkovi zo zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy s pohľadávkou dlžníka, vzniknutou voči navrhovateľovi z titulu prevodu majetku. Keďže došlo k započítaniu účtovnej hodnoty majetku dlžníka na neexistujúcu pohľadávku navrhovateľa voči nemu, dlžník namiesto hmotného majetku nezískal majetok finančný v podobe ekvivalentu kúpnej ceny, a teda jednalo sa o konanie dlžníka smerujúce k zmenšeniu jeho majetku, a teda o úkon absolútne neplatný pre rozpor so zákonom (ust. § 39 Občianskeho zákonníka). Navrhovateľ sa nestal vlastníkom predmetného HIM a DHIM, z dôvodu ktorého následne nemohol dňa 01. 05. 1999 uzavrieť s dlžníkom ako nájomcom nájomnú zmluvu. Sporné HIM a DHIM zostali vo vlastníctve dlžníka a odporcom boli dôvodne zapísané do konkurznej podstaty. Odporca preto nemal zákonnú povinnosť vydať ich navrhovateľovi in natura, resp. z dôvodu nevydania zaplatiť ich peňažný ekvivalent a ani ušlé nájomné vo výške 1 845 000,-- Sk, v podobe uplatnených pohľadávok proti podstate.

Súd prvého stupňa poukázal na ustálenú judikatúru súdov (napr. ZSP 39/98, Zo súdnej praxe, r. 1998, č. 4, resp. aj rozsudok NS ČR II. Odon 53/96), podľa ktorej absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona a na takýto právny úkon sa hľadí, akoby nebol urobený, pričom táto neplatnosť nemôže byť zhojená dodatočným schválením a právny úkon nemožno konvalidovať ani dodatočným odpadnutím dôvodu neplatnosti. Absolútne neplatný právny úkon nespôsobuje žiadne právne následky, je objektívnou skutočnosťou bez ohľadu na to, ktorá zo zmluvných strán neplatnosť spôsobila a bez ohľadu na to, či niektorá zo zmluvných strán uzavrela zmluvu v dobrej viere.

Súd prvého stupňa mal jednoznačne preukázané, že navrhovateľ aj dlžník vedeli o prebiehajúcom konkurznom konaní. Z listu Ing. L. zo dňa 30. 03. 1999 jednoznačne vyplynula iba skutočnosť, že uznesenie o vyhlásení konkurzu bolo odvolacím súdom zrušené, nie však, že konkurzné konanie bolo zastavené. List neriešil a ani nemohol riešiť otázku, akým spôsobom môže dlžník v tomto štádiu konania nakladať so svojím majetkom, keďže toto vymedzuje priamo zákon. Súd prvého stupňa sa preto nestotožnil s tvrdením navrhovateľa, že pri prevode HIM a DHIM konal dobromyseľne a že správca konkurznej podstaty zapísal HIM a DHIM do konkurznej podstaty úpadcu neoprávnene. Pokiaľ sa

navrhovateľ odvolával na účtovné doklady súd uviedol, že tieto preukazujú iba právom aprobovaný zápis o určitej ekonomickej operácii, avšak nie sú dôkazom, preukazujúcim existenciu, resp. právnu relevanciu právneho úkonu alebo právneho vzťahu. S poukazom na neunesenie dôkazného bremena navrhovateľom súd prvého stupňa rozhodol tak, že jeho návrh v celom rozsahu zamietol.

O trovách prvostupňového konania nerozhodol s odôvodnením, že o nich rozhodne samostatným uznesením až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (ust. § 151 ods. 3 O. s. p.).

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Uviedol, že súd prvého stupňa rozhodol nezákonne a predčasne na podklade nesprávneho zistenia skutkového stavu veci, nesprávneho vyhodnotenia dôkazov (nepostupujúc v súlade s ust. § 120 O. s. p.) a nesprávneho právneho posúdenia veci. Postupom súdu došlo k porušeniu Dohovoru OSN o medzinárodnej kúpe tovaru (Viedenský dohovor) a čl. 4 ods. 4, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, pretože bolo porušené právo na spravodlivé konanie (rozsudok vo veci DELCOURT z r. 1970 („spravodlivosť konania“)).

Poukázal na to, že predmetný HIM a DHIM nadobudol navrhovateľ od spoločnosti P., s. r. o., v dobrej viere. V danom čase nemal vedomosť o tom, že by sa konatelia tejto spoločnosti predmetnou kúpnu zmluvou mohli dopustiť konania odporujúceho ustanoveniu § 4b ods. 1 písm. a/ ZKV. Navrhovateľ tiež v dobrej viere vychádzal z písomného prejavu Ing. L. (bývalého správcu konkurznej podstaty), ktorý deklaroval, že právo nakladať s majetkom prešlo na konateľov spoločnosti P., s.r.o.. Za daného stavu navrhovateľ ani pri náležitej starostlivosti „priemerného podnikateľa“ nemohol poznať úmysel konateľov spoločnosti P., s. r. o., ukrátiť svojich veriteľov. Mal a má za to, že sa jednalo o bežnú obchodnú činnosť, v rámci ktorej navrhovateľ nadobudol vlastnícke právo k predmetnému HIM a DHIM na podklade kúpnej zmluvy, preberacích protokolov o prevzatí HIM a DHIM k dodávateľským faktúram a daňových dokladov – faktúr.

Súd prvého stupňa pri posudzovaní veci nevzal do úvahy, že odporca neoprávnene zapísal majetok navrhovateľa do súpisu konkurznej podstaty, keďže sa jednalo o majetok, ku ktorému navrhovateľ dobromyseľne nadobudol vlastnícke právo pred vyhlásením konkurzu. Súd sa tiež nevysporiadal s ust. § 133 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak sa hnutelná vec prevádza na základe zmluvy, nadobúda sa vlastníctvo prevzatím veci (tzv. tradíciou), čoho dôkazom sú aj preberacie protokoly o prevzatí HIM a DHIM k dodávateľským faktúram od spoločnosti P., s. r. o. Navrhovateľ za nadobudnutý HIM a DHIM vykonal spoločnosti P., s. r. o., úhradu v hotovosti 1 257 718,-- Sk, aby si spoločnosť mohla splniť svoju daňovú povinnosť voči štátu.

Navrhovateľ v odvolaní poukázal na R88/2001, podľa ktorého kto od dlžníka nadobudne vlastníctvo k veci, nestráca ho ani v prípade, ak veriteľ právnomu úkonu dlžníka úspešne odporoval. V súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v rozhodnutí sp. zn. 6 Obo/11/2007 išlo aj v predmetnej veci o bežnú obchodnú činnosť medzi spoločnosťou P., s. r. o. a navrhovateľom. Dôkazom toho je aj znalecký posudok na ocenenie HIM a DHIM, vypracovaný G. T., s. r. o., ktorý založil odporca do spisu a ktorým sa súd nezaoberal. „Uspokojil” sa len s účelovými a ničím nepodloženými tvrdeniami odporcu, brániaceho sa vydať súdu účtovné knihy úpadcu P., s. r. o. a vo veci tiež nevypočul svedkov N. R., E. B. a konateľa M. P.. Vzhľadom na tieto rozpory vo vzťahu na predmetný znalecký posudok bol súd prvého stupňa povinný rešpektovať ust. § 120 O. s. p. a vyzvať odporcu na predloženie účtovných kníh spoločnosti P., s. r. o. za obdobie r. 1998 - 2000, vrátane harddiskov z počítačov, ktoré obsahovali predmetnú účtovnú evidenciu, a to pre potreby ustálenia skutkového stavu veci a do konania tiež prizvať súdneho znalca z odboru Ekonómia a manažment, odvetvia účtovníctvo a daňovníctvo, odvetvia financie, ako aj súdneho znalca MV SR z odboru výpočtová technika pre potrebu stiahnutia údajov z HD P., s. r. o., a to všetko za účelom náležitého posúdenia, či konaním konateľov P., s. r. o. došlo skutočne a reálne k zníženiu aktív a majetku spoločnosti, teda ku konaniu nad rámec bežnej obchodnej činnosti s úmyslom poškodiť veriteľov. To, či došlo k zmenšeniu majetku, odporca a ani súd prvého stupňa doposiaľ spoľahlivo a hodnoverne na podklade účtovných kníh a údajov zaznamenaných z počítačov P., s. r. o., v období r. 1998 - 2000 zhodne nepreukázali a tým neuniesli dôkazné bremeno, a teda napadnutý rozsudok je pre jeho nepreskúmateľnosť nezákonným titulom.

Konaním súdu došlo k hrubému porušeniu rovnosti zbraní, a to na škodu spravodlivosti konania, ako aj na škodu majetku navrhovateľa. Navyiac, odporca v zákonom stanovenej 3-ročnej lehote nepodal žalobu na neplatnosť právneho úkonu, t. j. predmetnej zmluvy, na podklade ktorej navrhovateľ nadobudol HIM a DHIM od P., s. r. o., v dobrej viere pred vyhlásením konkurzu a tomuto úkonu v zákonom stanovenej lehote ani neodporoval. Súd prvého stupňa konal v rozpore s ust. § 120 O. s. p. a na podklade nesprávneho a nedostatočného zistenia skutkového stavu veci a bez jeho overenia s použitím účtovných kníh P., s. r. o., za obdobie r. 1998 - 2000 a prizvaním znalcov do konania (povinnosťou súdu bolo nečakať na návrh účastníkov konania, ale v zmysle novely O. s. p. nariadiť znalecké dokazovanie, čo súd nevykonal) predčasne a nezákonne rozhodol, pričom zároveň sa dopustil aj iných pochybení vo vzťahu k ust. § 266 Obchodného zákonníka, § 268 Obchodného zákonníka, § 373 Obchodného zákonníka a § 446 Obchodného zákonníka ochraňujúceho dobromyseľného kupujúceho.

Odporca v stanovisku k odvolaniu uviedol, že navrhovateľ svoje nároky na uznanie pohľadávok proti podstate založil v zásade na tom, že odporca ako správca konkurznej podstaty neoprávnene disponoval s hnutelnými vecami patriacimi navrhovateľovi, čím mu mala vzniknúť jednak škoda vo výške hodnoty týchto vecí (7 398 661,-- Sk) a jednak mu vznikol nárok na ušlé nájomné za užívanie týchto vecí (1 845 000,-- Sk). Navrhovateľ však žiadnym spôsobom neosvedčil, že predmetné veci by mali mať hodnotu, ktorú uvádza. V čisto skutkovej rovine teda navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno ohľadom výšky jeho nároku.

Poukázal na to, že súd prvého stupňa návrh zamietol na základe posúdenia predbežnej otázky, či sporné hnutelné veci vôbec niekedy boli vo vlastníctve navrhovateľa. Súd správne určil, že navrhovateľ nebol nikdy vlastníkom sporných vecí, nakoľko kúpna zmluva, ktorou mal tieto veci nadobudnúť, bola neplatným právnym úkonom pre rozpor s ust. § 4b ZKV. Nakoľko navrhovateľ nebol nikdy vlastníkom sporných vecí, nemohla mu ani vzniknúť škoda.

Ďalej uviedol, že sám navrhovateľ tvrdil, že pri uzavretí obchodov, ktorými mal nadobudnúť sporné hnutelné veci, vychádzal z listu bývalého správcu konkurznej podstaty Ing. L., ktorý v nadväznosti na predchádzajúce zrušenie uznesenia o vyhlásení konkurzu

na majetok dlžníka, oznámil dlžníkovi, že oprávnenia správcu nakladať s majetkom zanikli. Už z tejto samotnej skutočnosti vyplýva, že navrhovateľ mal vedomosť o tom, že vo veci dlžníka P., s. r. o., prebieha konkurzné konanie. S prebiehajúcim konkurzným konaním (od doručenia návrhu na vyhlásenie konkurzu dlžníkovi) sú spojené obmedzenia dlžníka nakladať s majetkom. Súd prvého stupňa správne zistil, že predmetný návrh bol dlžníkovi doručený dňa 28. 10. 2006 (správne malo byť uvedené dňa 28. 10. 1996), a teda od uvedeného dátumu dlžník mohol nakladať s majetkom iba obmedzene, menovite nemohol vykonávať úkony smerujúce k zmenšeniu jeho majetku nad rámec bežnej obchodnej činnosti. Z faktu, že navrhovateľovi bolo známe, že vo veci dlžníka prebieha konkurzné konanie, musel predpokladať aj obmedzenie práv dlžníka nakladať s vlastným majetkom.

Vedomosť navrhovateľa o prebiehajúcim konkurznom konaní dokladajú aj skutočnosti, uvedené v zápisnici z pojednávania zo dňa 09. 07. 2009, ale aj list dlžníka zo dňa 23. 02. 1998. Údajne dobromyseľný navrhovateľ v čase, keď vedel, že vo veci dlžníka prebieha konkurzné konanie, uzavrel s konateľmi dlžníka zmluvu, v ktorej sa dohodli na budúcej kúpe podielov v spoločnosti dlžníka v prospech navrhovateľa. Dojednali si sankciu za nesplnenie zmluvy, pričom na zaplatenie tejto sankcie sa zaviazala spoločnosť dlžníka, ktorá prevzala záväzok bez akéhokoľvek protiplnenia a bez akéhokoľvek právneho dôvodu dva roky po tom, čo jej bol doručený návrh na vyhlásenie konkurzu a záväzok prevzala voči osobe, ktorá o prebiehajúcim konkurznom konaní vedela. Tieto okolnosti akúkoľvek dobromyseľnosť navrhovateľa vylučujú. Ďalej údajne dobromyseľný navrhovateľ uzavrel s dlžníkom dňa 01. 05. 1999 zmluvy, ktorými dlžník previedol na neho všetok hnutel'ný majetok, prenajal mu „nevypovedateľne“ pod vysokou sankciou celý nehnuteľný majetok a postúpil navrhovateľovi bonitné pohľadávky voči nájomcom. Cenu za predaj hnutel'ných vecí navrhovateľ neuhradil, keďže úhradu realizoval formou zápočtu so svojou fiktívnou pohľadávkou vyplývajúcou zo zmluvy zo dňa 13. 06. 1998.

Odporca mal za to, že v žiadnom prípade sa nemôže považovať za dobromyseľné konanie také konanie, pri ktorom osoba s preukázateľnou vedomosťou o prebiehajúcim konkurznom konaní dohodne s dlžníkom vytvorenie dlžníkovho záväzku bez vecných a právnych dôvodov a bez akéhokoľvek protiplnenia, a následne tento fiktívny dlh použije na úhradu záväzku, ktorý vznikol tým, že dlžník tejto osobe previedol všetok svoj hnutel'ný majetok, svoje bonitné pohľadávky a právo užívať dlžníkovu nehnuteľnosť. Navyše, aj keby

navrhovateľ bol dobromyseľný (čo preukázateľne nebol), tak prípadná dobromyseľnosť by nekonvalidovala absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

Argumentácia navrhovateľa týkajúca sa zachovania platnosti odporovaných úkonov, je ako odvolací dôvod irelevantná a zmaťočná. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 3 Obo 344/99 zo dňa 12. 10. 2000 konštatoval, že odporovať možno iba úkonom, ktoré sú platné. V tom istom uznesení ďalej konštatoval aj to, že rozpor s ust. § 4b ZKV zakladá neplatnosť úkonu. Súd prvého stupňa teda správne aplikoval ust. § 4b ZKV z hľadiska časového (vzťahoval sa na všetky úkony dlžníka v čase po 28. 10. 1996 až do vyhlásenia konkurzu 17. 05. 1999), ako aj hľadiska vecného. Išlo o úkony, ktorým spoločnosť jednak prevzala na seba záväzok v hodnote niekoľko miliónov Sk bez toho, aby bola vôbec účastníkom vzťahu, z ktorého záväzok vznikol, a teda išlo o zmenšenie majetku spoločnosti dlžníka o hodnotu tohto záväzku a celkom jednoznačne o úkon neobvyklý a mimo rámca bežnej obchodnej činnosti. Takisto neobvyklé a mimo rámca bežnej obchodnej činnosti boli úkony, ktorými bez adekvátnej protihodnoty dlžník previedol na navrhovateľa v zásade všetko, čo sa previesť dalo a čo malo nejakú ekonomickú hodnotu.

Argumentácia navrhovateľa vo veci nadobudnutia vlastníckych práv „tradíciou“ podľa ust. § 133 Občianskeho zákonníka je bezpredmetná. Z tohto ustanovenia nemožno vyvodzovať, že odovzdaním hnuťelnej veci kupujúci nadobudne vlastníctvo, aj keď je kúpna zmluva absolútna neplatná. Prevod vlastníctva je zákonom sledovaným a predpokladaným účinkom kúpnej zmluvy, pričom v prípade, ak zmluva nie je platná od počiatku, tento účinok nenastal.

K námietke navrhovateľa vo veci nevykonania určitých dôkazov a znaleckého dokazovania uviedol, že ide o dôkazy, ktoré neboli navrhnuté v prvostupňovom konaní a taktiež o dôkazy, ktoré nesúvisia s predmetom konania.

Súd prvého stupňa správne posúdil predbežnú otázku, že navrhovateľ nenadobudol vlastníctvo sporných hnuťelných vecí. Správne tiež konštatoval, že úkony, od ktorých navrhovateľ vyvodzuje svoje vlastníctvo, boli neplatné pre rozpor s ust. § 4b ZKV, a preto navrhovateľ sa nikdy nestal vlastníkom vecí. Dôkazy boli vykonané v dostatočnom rozsahu a rozhodnutie o predbežnej otázke, od ktorej závisel výsledok sporu, je zdôvodnené jasne

a presvedčivo. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal vec podľa ust. § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Predmetom sporu je určenie právneho dôvodu a výšky navrhovateľom uplatnených pohľadávok proti podstate, ktoré mu vznikli tým, že s konateľmi spoločnosti P., s. r. o., resp. spoločnosťou P., s. r. o., v čase po doručení návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok spoločnosti P., s. r. o. (po 28. 10. 1996) uzavrel dňa 13. 06. 1998 zmluvu o budúcej zmluve, dňa 01. 05. 1999 ústnu zmluvu, predmetom ktorej bol prevod vlastníctva HIM a DHIM na navrhovateľa a zároveň v ten istý deň aj zmluvu o podnikateľskom nájme hnuteľných vecí. Pohľadávka vo výške 6 726 056,40 Sk s prísl. je nárokovaná z ústnej kúpnej zmluvy a pohľadávka vo výške 1 845 000,-- Sk s prísl. je navrhovateľom uplatnená z titulu ušlého nájomného zo zmluvy o podnikateľskom nájme hnuteľných vecí.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11. 09. 1997, č. k. 38 K 131/96-111 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka P., s. r. o., B.. Návrh na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka bol dlžníkovi doručený dňa 26. 10. 1996.

Podľa ust. § 4b ods. 1 písm. a/ ZKV po doručení návrhu dlžníka na vyhlásenie konkurzu súdu alebo po doručení návrhu na vyhlásenie konkurzu súdom dlžníkovi, je dlžník povinný zdržať sa konania smerujúceho k zmenšeniu jeho majetku s výnimkou bežnej obchodnej činnosti. Účelom tohto zákonného ustanovenia je zabrániť majetkovým dispozíciám dlžníka - okrem bežnej obchodnej činnosti - na úkor veriteľov.

Z obsahu spisu je nesporné, že dlžník po doručení návrhu na vyhlásenie konkurzu (28. 10. 1996) uzavrel okrem iného s navrhovateľom dňa 18. 06. 1998 zmluvu o budúcej zmluve a dňa 01. 05. 1999 zmluvu o podnikateľskom nájme hnuteľných vecí. Zmluvou o uzavretí budúcej zmluvy zo dňa 18. 06. 1998 dlžník prevzal na seba zodpovednosť za úhradu dohodnutých sankcií a škody pre prípad oneskoreného plnenia, resp. nesplnenia tejto zmluvy. Takto zmluvne prevzatý záväzok zo strany dlžníka po vyhlásení konkurzu je

celkom jednoznačne úkonom neobvyklým, a nie je možné ho považovať za bežnú obchodnú činnosť, čím nepochybne došlo k úkonu smerujúcemu k zmenšeniu majetku dlžníka, ktorý tak trpí absolútnou neplatnosťou s poukazom na ust. § 4b ods. 1 písm. a/ ZKV v spojení s ust. § 39 Občianskeho zákonníka.

Dlžník napriek tomu, že mal vedomosť o začatí konkurzného konania (ust. § 82 ods. 1 O. s. p.), tak dňa 01. 05. 1999 na základe ústnej zmluvy previedol vlastníctvo HIM a DHIM patriacich do konkurznej podstaty na navrhovateľa, pričom nedošlo k reálnemu zaplateniu ekvivalentnej kúpnej ceny a dlžník tak namiesto hmotného majetku nezískal majetok finančný, keďže navrhovateľ započítal na dohodnutú kúpnu cenu svoju pohľadávku, ktorú mal voči dlžníkovi z titulu nesplnenia zmluvy o uzavretí budúcej zmluvy zo dňa 18. 06. 1998. Uvedený prevod vlastníckych práv HIM a DHIM z majetku dlžníka na navrhovateľa nemožno považovať za bežnú obchodnú činnosť dlžníka pri výkone jeho podnikateľskej činnosti. Po doručení návrhu na vyhlásenie konkurzu dlžník bol povinný zdržať sa konania smerujúceho k zmenšeniu majetku s výnimkou bežnej obchodnej činnosti (ust. § 4b ods. 1 písm. a/ ZKV). Dlžník v rozpore s ust. § 4b ods. 1 písm. a/ ZKV disponoval s relevantným majetkom po podaní návrhu na začatie konkurzného konania a zvýhodnil navrhovateľa ako veriteľa na úkor ostatných veriteľov. Takéto konanie dlžníka možno považovať za konanie neobvyklé a odporujúce zákonu, preto v tomto prípade išlo podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka o absolútne neplatný právny úkon. Tento úkon jednoznačne smeroval k zmenšeniu majetku dlžníka, keďže všetok relevantný ekonomický majetok dlžníka a dispozíciu s ním dlžník previedol na navrhovateľa.

Podľa zákona o konkurze a vyrovnaní právnym účinkom doručenia návrhu na vyhlásenie konkurzu buď dlžníkom súdu (ak sám podáva návrh) alebo súdu dlžníkovi (ak návrh podal veriteľ) je obmedzenie dlžníka, ktorý je povinný zdržať sa konania smerujúceho k zmenšeniu jeho majetku, s výnimkou bežnej obchodnej činnosti. Dôsledkom nerešpektovania tohto zákazu, ktorý sa vzťahuje na majetok dlžníka patriaci do konkurznej podstaty a ktorého účelom je ochrana veriteľov, je absolútna neplatnosť právneho úkonu mimo obvyklej obchodnej činnosti, ktorým došlo k zmenšeniu majetku, pre rozpor so zákonom podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Za takéto nedovolené konanie treba považovať aj situáciu, keď dlžník uzavrel kúpnu zmluvu s dohodou, že kúpnu cenu nezaplatí, resp. nezaplatí v celom rozsahu. ale započíta si na ňu svoju splatnú pohľadávku voči

dlžníkovi, pretože to znamená neopodstatnené zvýhodnenie jedného veriteľa (navrhovateľa) na úkor ostatných veriteľov. Absolútna neplatnosť nastáva priamo zo zákona a z takéhoto právneho úkonu nenastávajú žiadne právne účinky. Ide o objektívnu skutočnosť, na ktorú sa prihliada bez ohľadu na dobromyseľnosť konajúcich strán, alebo v danom prípade aj spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva odovzdaním veci (tradíciou) podľa ust. § 133 Občianskeho zákonníka, keďže ani prípadné dobromyseľné nadobudnutie vlastníckeho práva odovzdaním nekonvaliduje absolútnu neplatnosť právneho úkonu.

Po preskúmaní veci odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa z dostatočne zisteného skutkového stavu správne prejudiciálne posúdil, že navrhovateľ nenadobudol vlastnícke právo k spornému HIM a DHIM, a preto ani nemohol dňa 01. 05. 1999 ako prenajímateľ platne uzavrieť s dlžníkom ako nájomcom zmluvu o podnikateľskom nájme hnuiteľných vecí. Ako zmluva o budúcej zmluve zo dňa 18. 06. 1998, tak aj ústna zmluva o prevode HIM a DHIM a zmluva o podnikateľskom nájme, obe zo dňa 01. 05. 1999 sú zo zákona absolútne neplatnými právnymi úkonmi podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka, z ktorých nie je možné uplatňovať žiadny právny nárok. Odporca ako správca konkurznej podstaty preto nemal zákonnú povinnosť vydať HIM a DHIM navrhovateľovi in natura, resp. z dôvodu ich nevydania vyplatiť mu za nepeňažnú náhradu 6 726 056,40 Sk s prísl. a tiež ani ušlé nájomné vo výške 1 845 000,-- Sk s prísl., v podobe uplatnených pohľadávok proti podstate, určenia právneho dôvodu a výšky ktorých sa navrhovateľ domáhal podaným návrhom.

S poukazom na to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový a právny stav, z ktorého vyvodil správny právny záver, keď návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol, odvolací súd rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa, pretože ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu vo veci samej, ktorým nebolo rozhodnuté súdom prvého stupňa o trovách konania z dôvodu postupu podľa ust. § 151 ods. 3 O. s. p., tak podľa ust. § 224 ods. 4 O. s. p. platí, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave 10. júna 2010

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová